

(وَمِنْ خُطْبَةٍ لَهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ) يَذْكُرُ فِيهَا عَجِيبَ خَلْقِهِ الطَّائُوسِ: ابْتَدَعَهُمْ خَلْقًا عَجِيبًا مِنْ حَيَّوَانٍ وَمَوَاتٍ، وَسَاكِنٍ وَذِي حَرَكَاتٍ، وَأَقَامَ مِنْ شَوَاهِدِ الْبَيِّنَاتِ عَلَى لَطِيفِ صَنَعَتِهِ وَعَظِيمِ قُدْرَتِهِ مَا انْقَادَتْ لَهُ الْعُقُولُ مُعْتَرِفَةً بِهِ وَ مُسَلِّمَةً لَهُ، وَ نَعَقَتْ فِي أَسْمَاعِنَا دَلَالَتُهُ عَلَى وَحْدَانِيَّتِهِ وَ مَا ذَرَأَ مِنْ مُخْتَلِفِ صُورِ الْأَطْيَارِ الَّتِي أَسْكَنَهَا أَخَادِيدَ الْأَرْضِ وَ خُرُوقَ فِجَاجِهَا وَ رَوَاسِي أَعْلَامِهَا، مِنْ ذَوَاتِ أَجْنِحَةٍ مُخْتَلِفَةٍ، وَ هَيْئَاتٍ مُتَبَايِنَةٍ، مُصَرَّفَةٍ فِي زِمَامِ التَّسْخِيرِ، وَ مُرْفَرَفَةٍ بِأَجْنِحَتِهَا فِي مَخَارِقِ الْجَوِّ الْمُنْفَسِحِ وَ الْفَضَاءِ الْمُنْفَرِجِ، كَوْنَهَا بَعْدَ إِذْ لَمْ تَكُنْ فِي عَجَائِبِ صُورِ ظَاهِرَةٍ، وَ رَكَّبَهَا فِي حِقَاقِ مَفَاصِلٍ مُحْتَجِبَةٍ، وَ مَنَعَ بَعْضَهَا بِعِبَالَةِ خَلْقِهِ أَنْ يَسْمُوَ فِي الْهَوَاءِ خُفُوفًا، وَ جَعَلَهُ يَدِفٌ دَفِيفًا، وَ نَسَقَهَا عَلَى اخْتِلَافِهَا فِي الْأَصَابِغِ بِلَطِيفِ قُدْرَتِهِ، وَ دَقِيقِ صَنَعَتِهِ. فَمِنْهَا مَغْمُوسٌ فِي قَالِبِ لَوْنٍ لَا يَشُوبُهُ غَيْرُ لَوْنٍ مَا غُمِسَ فِيهِ، وَ مِنْهَا مَغْمُوسٌ فِي لَوْنٍ صَبِغٍ قَدْ طُوِّقَ بِخِلَافٍ مَا صَبِغَ بِهِ.

وَ مِنْ أَعْجَبِهَا خَلْقًا الطَّائُوسُ الَّذِي أَقَامَهُ فِي أَحْكَمِ تَعْدِيلٍ، وَ نَصَدَّ أَلْوَانَهُ فِي أَحْسَنِ تَنْضِيدٍ، بِجَنَاحٍ أَشْرَجَ قَصَبَهُ، وَ ذَنْبٍ أَطَالَ مَسْحَبَهُ إِذَا دَرَجَ إِلَى الْأَثَى نَشْرَهُ مِنْ طِيَّهِ، وَ سَمَا بِهِ مُظَلًّا عَلَى رَأْسِهِ، كَأَنَّهُ قَلْعٌ دَارِيٌّ عَنَجَهُ نُوتِيُّهُ، يَخْتَالُ بِالْوَانِهِ، وَ يَمِيسُ بِزَيْفَانِهِ، يُفْضِي كِافِضَاءِ الدِّيَكَةِ، وَ يَوْرُ بِمَلَاقِحِهِ أَرَّ الْفُحُولِ الْمُغْتَلِمَةِ لِلضَّرَابِ! أُحْيَلِكَ مِنْ ذَلِكَ عَلَى مُعَايِنَتِهِ، لَا كَمَنْ يُحِيلُ عَلَى ضَعِيفِ إِسْنَادِهِ، وَ لَوْ كَانَ كَزُعْمٍ مَنْ يَزْعُمُ أَنَّهُ يُلْقِحُ بِدَمْعَةٍ تَسْجُهَا مَدَامِعُهُ فَتَقِفُ فِي ضَفْتِي جُفُونِهِ، وَ أَنَّ أَثَاهُ تَطَعَّمَ ذَلِكَ ثُمَّ تَبَيَّضَ لَا مِنْ لِقَاحِ فَحْلِ سِوَى الدَّمْعِ الْمُنْبَجِسِ، لَمَا كَانَ ذَلِكَ

بِأَعْجَبَ مِنْ مُطَاعِمَةِ الْغُرَابِ. تَخَالُ قَصَبَهُ مَدَارِي مِنْ فِضَّةٍ، وَ مَا أُنبِتَ عَلَيْهَا مِنْ
عَجِيبِ دَارَاتِهِ وَ شُمُوسِهِ خَالِصِ الْعِيقِيَانِ وَ فَلَذَ الزَّبْرَجَدِ فَإِنْ شَبَّهْتَهُ بِمَا أُنبِتَتْ
الْأَرْضُ قُلْتَ: جَنَى جَنَى مِنْ زَهْرَةٍ كُلِّ رَبِيعٍ، وَإِنْ ضَاهَيْتَهُ بِالْمَلَابِسِ، فَهُوَ
كَمَوْشَى الْحُلْلِ، أَوْ مُوَبِقِ عَصَبِ الْيَمَنِ، وَإِنْ شَاكَلْتَهُ بِالْحُلِيِّ فَهُوَ كَفُصُوصِ ذَاتِ
الْوَانَ قَدْ نَطَقَتْ بِاللُّجَيْنِ الْمَكَلَّلِ، يَمْشِي مَشَى الْمَرْحِ الْمُخْتَالِ، وَ يَتَصَفَّحُ ذَنْبَهُ وَ
جَنَاحِيهِ فَيَقْهَقُهُ ضَاحِكًا لِحِمَالِ سِرْبَالِهِ، وَ أَصَابِيغِ وَ شَاحِيهِ. فَإِذَا رَمَى بِبَصَرِهِ إِلَى
قَوَائِمِهِ زَقَا مُعَوْلًا بِصَوْتٍ يَكَادُ يُبَيِّنُ عَنْ اسْتِغَاثَتِهِ، وَ يَشْهَدُ بِصَادِقِ تَوَجُّعِهِ، لِأَنَّ
قَوَائِمَهُ حُمَشٌ كَقَوَائِمِ الدِّيَكَةِ الْخِلَاسِيَّةِ، وَ قَدْ نَجَمَتْ مِنْ ظُنُوبِ سَاقِهِ صَيْصِيَّةٌ
خَفِيَّةٌ وَ لَهُ فِي مَوْضِعِ الْعُرْفِ قَنْزَعَةٌ خَضْرَاءُ مُوشَاءُ، وَ مَخْرَجٌ عُنُقِهِ كَالِإِبْرِيْقِ، وَ
مَغْرَزُهَا إِلَى حَيْثُ بَطْنُهُ كَصَبِغِ الْوَسِيمَةِ الْيَمَانِيَّةِ، أَوْ كَحَرِيرَةٍ مُلْبَسَةٍ مِرَاءَ ذَاتِ
صِبْقَالٍ. وَ كَأَنَّهُ مُتَلَفِّعٌ بِمِعْجَرٍ أَسْحَمَ إِلَّا أَنَّهُ يُخَيَّلُ لِكَثْرَةِ مَائِهِ وَ شِدَّةِ بَرِيقِهِ أَنَّ
الْخُضْرَةَ النَّاضِرَةَ مُتَزَجَّةٌ بِهِ، وَ مَعَ فَتْقِ سَمْعِهِ خَطٌّ كَمُسْتَدَقِّ الْقَلَمِ فِي لَوْنِ
الْأَقْحَوَانِ، أَبْيَضُ يَقُقُّ، فَهُوَ بِبَيَاضِهِ فِي سَوَادِ مَا هُنَالِكَ يَأْتَلِقُ، وَ قَلَّ صِبْغٌ إِلَّا وَ قَدْ
أَخَذَ مِنْهُ بِقِسْطٍ، وَ عَلَاهُ بِكَثْرَةِ صِبْقَالِهِ وَ بَرِيقِهِ وَ بِصَيْصِ دِيْبَاجِهِ وَ رَوْنَقِهِ. فَهُوَ
كَالْأَزَاهِيرِ الْمُبْثُوثَةِ لَمْ تُرَبِّهَا أَمْطَارُ رَبِيعٍ وَ لَا شُمُوسُ قَيْظٍ، وَ قَدْ يَتَحَسَّرُ مِنْ رِيَشِهِ،
وَ يَعْرِى مِنْ لِيَاسِهِ، فَيَسْقُطُ تَتْرَى، وَ يَنْبِتُ تِبَاعًا، فَيَنْحَتُّ مِنْ قَصَبِهِ انْحِتَاتٌ أَوْ رَاقِ
الْأَغْصَانِ، ثُمَّ يَتَلَاحِقُ نَامِيًا حَتَّى يَعُودَ كَهَيْئَتِهِ قَبْلَ سُقُوطِهِ. لَا يُخَالِفُ سَالِفَ
أَلْوَانِهِ، وَ لَا يَقَعُ لَوْنٌ فِي غَيْرِ مَكَانِهِ، وَ إِذَا تَصَفَّحَتْ شَعْرَةٌ مِنْ شَعْرَاتِ قَصَبِهِ أَرْتَكَ
حُمْرَةً وَرْدِيَّةً، وَ تَارَةً خُضْرَةً زَبْرَجْدِيَّةً، وَ أَحْيَانًا صَفْرَةً عَسْجَدِيَّةً، وَ كَيْفَ تَصِلُ

إِلَى صِفَةِ هَذَا عَمَائِقِ الْفِطَنِ، أَوْ تَبْلُغُهُ قَرَائِحُ الْعُقُولِ، أَوْ تَسْتَتِظِمُ وَصْفَهُ أَقْوَالُ
الْوَاصِفِينَ! وَ أَقَلُّ أَجْزَائِهِ قَدْ أَعْجَزَ الْأَوْهَامَ أَنْ تُدْرِكَهُ، وَ الْأَلْسِنَةَ أَنْ تَصِفَهُ، فَسُبْحَانَ
الَّذِي بَهَرَ الْعُقُولَ عَنْ وَصْفِ خَلْقِ جَلَّاهُ لِلْعِيِّونِ فَأَدْرَكَتُهُ مَحْدُودًا مَكُونًا، وَ مُؤَلَّفًا
مَلُونًا، وَ أَعْجَزَ الْأَلْسُنَ عَنْ تَلْخِيصِ صِفَتِهِ، وَ قَعَدَ بِهَا عَنْ تَأْدِيَةِ نَعْتِهِ! سُبْحَانَ مَنْ
أَدْمَجَ قَوَائِمَ الذَّرَّةِ وَ الِهِمَجَةَ إِلَى مَا فَوْقَهُمَا مِنْ خَلْقِ الْحَيْتَانِ وَ الْفَيْلَةِ، وَ وَآى عَلَى
نَفْسِهِ أَنْ لَا يَضْطَرِبَ شَبْحٌ مِمَّا أَوْلَجَ فِيهِ الرُّوحَ إِلَّا وَ جَعَلَ الْحِمَامَ مَوْعِدَهُ وَ الْفَنَاءَ
غَايَتَهُ.

مِنْهَا فِي صِفَةِ الْجَنَّةِ: فَلَوْ رَمَيْتَ بِبَصَرِ قَلْبِكَ نَحْوَ مَا يُوصَفُ لَكَ مِنْهَا لَعَزَفْتَ
نَفْسَكَ عَنْ بَدَائِعِ مَا أُخْرِجَ إِلَى الدُّنْيَا مِنْ شَهَوَاتِهَا وَ لَذَائِهَا وَ زَخَارِفِ مَنَاطِرِهَا، وَ
لَذَهَلْتَ بِالْفِكْرِ فِي اصْطِفَاقِ أَشْجَارِ غَيْبَتِ عُرُوقِهَا فِي كَثْبَانِ الْمِسْكِ عَلَى سَوَاحِلِ
أَنْهَارِهَا، وَ فِي تَعْلِيْقِ كَبَائِسِ اللُّؤْلُؤِ الرَّطْبِ فِي عَسَالِيحِهَا وَ أَفْنَانِهَا، وَ طُلُوعِ تِلْكَ
الْثَمَارِ مُخْتَلِفَةً فِي غُلْفِ أَكْمَامِهَا. تُجْنِي مِنْ غَيْرِ تَكْلُفٍ، فَتَأْتِي عَلَى مُنِيَةِ مُجْتَبِيهَا،
وَ يُطَافُ عَلَى نَزَالِهَا فِي أَفْنِيَةِ قُصُورِهَا بِالْأَعْسَالِ الْمُصَفَّقَةِ، وَ الْخُمُورِ الْمُرَوَّقَةِ،
قَوْمٌ لَمْ تَزَلِ الْكِرَامَةُ تَتِمَادَى بِهِمْ حَتَّى حَلُّوا دَارَ الْقَرَارِ، وَ أَمِنُوا نُقْلَةَ الْأَسْفَارِ. فَلَوْ
شَغَلَتْ قَلْبَكَ أَيُّهَا الْمُسْتَمِعُ بِالْوُصُولِ إِلَى مَا يَهْجُمُ عَلَيْكَ مِنْ تِلْكَ الْمَنَاطِرِ
الْمُونِقَةِ لَزَهَقَتْ نَفْسُكَ شَوْقًا إِلَيْهَا، وَ لَتَحَمَلْتَ مِنْ مَجْلِسِي هَذَا إِلَى مُجَاوَرَةِ أَهْلِ
الْقُبُورِ اسْتَعْجَالًا بِهَا، جَعَلْنَا اللَّهَ وَ إِيَّاكُمْ مِمَّنْ يَسْعَى بِقَلْبِهِ إِلَى مَنَازِلِ الْأَبْرَارِ
بِرَحْمَتِهِ. تَفْسِيرُ بَعْضِ مَا فِي هَذِهِ الْخُطْبَةِ مِنَ الْغَرِيبِ قَوْلُهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَوُرُّ

بِمَلَاقِحِهِ، الْأَرُّ: كِنْيَاةٌ عَنِ النِّكَاحِ، يُقَالُ: أَرَّ الرَّجُلُ الْمَرْأَةَ يُؤْرُهَا، إِذَا نَكَحَهَا، وَ قَالَ السَّيِّدُ الشَّرِيفُ: قَوْلُهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: كَأَنَّهُ قَلَعُ دَارِيٍّ عَنَجَهُ نُوتِيَّهُ، الْقِلْعُ: شِرَاعُ السَّفِينَةِ، وَ دَارِيٌّ مَنَسُوبٌ إِلَى دَارِينَ وَ هِيَ بَلَدَةٌ عَلَى الْبَحْرِ يُجَلَّبُ مِنْهَا الطَّيِّبُ، وَ عَنَجَهُ أَيَّ عَطَفَهُ. يُقَالُ: عَنَجْتُ النَّاقَةَ كَنَصَرْتُ أَعْنَجُهَا عَنَجًا إِذَا عَطَفْتَهَا، وَ النَّوْتِيُّ الْمَلَّاحُ، وَ قَوْلُهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: ضَفَّتِي جُفُونِيهِ، أَرَادَ جَانِبِي جُفُونِيهِ، وَ الضَّفَّتَانِ الْجَانِبَانِ وَ قَوْلُهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: وَ فَلَذَ الزَّبْرَجِدِ، الْفِلْدُ: جَمْعُ فِلْدَةٍ، وَ هِيَ الْقِطْعَةُ، وَ الْكَبَائِسُ: جَمْعُ الْكِبَاسَةِ وَ هِيَ الْعِدْقُ، وَ الْعَسَالِيحُ: الْغُصُونُ، وَاحِدُهَا عُسْلُوجٌ.

آفرینش طاووس

شگفتی آفرینش انواع پرندگان

خداوند پدیده‌های شگفتی از جانداران حرکت‌کننده، و بی‌جان، برخی ساکن و آرام، بعضی حرکت‌کننده و بی‌قرار آفریده است، و شواهد و نمونه‌هایی از لطافت صنعتگری و قدرت عظیم خویش بپا داشت چندان که تمام اندیشه‌ها را به اعتراف واداشته، و سر به فرمان او نهادند، و در گوشه‌های ما بانگ براهین یکتایی او پیچیده است، آنگونه که پرندگان گوناگون بیافرید، و آنان را در شکافهای زمین، و رخنه دره‌ها و فراز کوهها مسکن داد، با بالهای متفاوت و شکل و هیاتهای گوناگون، که زمام آنها به دست اوست، پرندگانی که با بالهای خود در لای لای جو گسترده و فضای پهناور پرواز می‌کنند، آنها را از دیار نیستی در

شکل و ظاهری شگفت‌آور بیافرید، و استخوان‌هایشان را از درون در مفاصلهای پوشیده از گوشت به هم پیوند داد. برخی از پرندگان را که جثه سنگین داشتند از بالا رفتن و پروازهای بلند و دور باز داشت، آنگونه که آرام و سنگین در نزدیکی زمین بال می‌زنند، پرندگان را با لطافت قدرتش و دقت صنعتش، در رنگهای گوناگون با زیبایی خاصی رنگ‌آمیزی کرد، گروهی از آنها را تنها با یک رنگ بیاراست که رنگ دیگری در آن راه ندارد، دسته‌ای دیگر را در رنگ مخالف آن فرو برد، جز اطراف گردنشان که چونان طوقی آویخته، مخالف رنگ اندامشان است.

شگفتیهای آفرینش طاووس

و از شگفت‌انگیزترین پرندگان در آفرینش طاووس است، که آن را در استوارترین شکل موزون بیافرید، و رنگهای پر و بالش را به نیکوترین رنگها بیاراست با بالهای زیبا که پره‌های آن به روی یکدیگر انباشته و دم کشیده‌اش که چون به سوی ماده پیش می‌رود آن را چونان چتری گشوده و بر سر خود سایبان می‌سازد، گویا بادبان کشتی است که ناخدا آن را برافراشته است. طاووس به رنگهای زیبای خود می‌نازد، و خوشحال و خرامان دم زیبایش را به این سو و آن سو می‌چرخاند، و سوی ماده می‌تازد، چون خروس می‌پرد، و چون حیوان نر مست شهوت با جفت خویش می‌آمیزد، این حقیقت را از روی مشاهده می‌گویم، نه چون کسی که بر اساس نقل ضعیفی سخن بگوید، اگر کسی خیال کند. (باردار شدن طاووس به وسیله قطرات اشکی است که در اطراف چشم نر حلقه

زده و طاووس ماده آن را می‌نوشد آنگاه بدون آمیزش با همین اشکها تخمگذاری می‌کند) افسانه بی‌اساس است ولی شگفت تر از آن نیست که می‌گویند: (زاغ نر طعمه به منقار ماده می‌گذارد که همین عامل باردار شدن زاغ است.) گویا! نی‌های پر طاووس چونان شاخه‌هایی است که از نقره ساخته، و گردیهای شگفت‌انگیز آفتاب‌گونه که به پره‌های اوست از زر ناب و پاره‌های زبرجد بافته شده است، اگر رنگهای پره‌های طاووس را به رویدنیهای زمین تشبیه کنی، خواهی گفت: دسته گلی است که از شکوفه‌های رنگارنگ گل‌های بهاری فراهم آمده است و اگر آن را با پارچه‌های پوشیدنی همانند سازی پس چون پارچه‌های زیبای پرنقش و نگار یا پرده‌های رنگارنگ یمن است، و اگر آن را با زیورآلات مقایسه کنی چون نگینهای رنگارنگی است که در نواری از نقره با جواهرات زینت شده است. ■

روانشناسی حیوانی طاووس

طاووس، چون به خود بالنده مغرور راه می‌رود، دم و بالهای زیبایش را برانداز می‌کند، پس با توجه به زیبایی جامه و رنگهای گوناگون پر و بالش قهقهه سر می‌دهد، اما چون نگاهش به پاهای او می‌افتد، بانگی برآورد که گویا گریان است، فریاد می‌زند گویا که دادخواه است، و گواه صادق دردی است که در درون دارد، زیرا پاهای طاووس چونان ساق خروس دو رگه (هندی و پارسی) باریک و زشت و در یک سو ساق پایش ناخنکی مخفی روئیده است. ■

شگفتی رنگ آمیزی پرهای طاووس

برفراز گردن طاووس به جای یال، کاکلی سبزرنگ و پر نقش و نگار روییده، و برآمدگی گردنش چونان آفتابه‌ای نفیس و نگارین است، و از گلوگاه تا روی شکمش به زیبایی و سمه یمانی (برگ گیاهی با رنگ سبز بسیار سیر) رنگ آمیزی شده، یا چون پارچه حریر براق یا آینه‌ای شفاف که پرده بر روی آن افکندند، بر اطراف گردنش گویا چادری سیاه افکنده که چون رنگ آن شاداب و بسیار می‌باشد، پنداری با رنگ سبز تندی درهم آمیخته است که در کنار شکاف گوش جلوه خاصی دارد، کمتر رنگی می‌توان یافت که طاووس از آن در اندامش نداشته باشد، یا با شفافیت و صیقل فراوان و زرق و برق جامه‌اش آن را جلای برتری نداده باشد. طاووس چونان شکوفه‌های پراکنده‌ای است که باران بهار و گرمای آفتاب را در پرورش آن نقش چندان نیست، و شگفت‌آور آنکه هر چند گاهی از پوشش پرهای زیبا بیرون می‌آید، و تن عریان می‌کند، پرهای او پیایی فرو می‌ریزند و از نو می‌رویند، پرهای طاووس چونان برگ خزان رسیده می‌ریزند و دوباره رشد می‌کنند و به هم می‌پیوندند، تا دیگر بار شکل و رنگ زیبای گذشته خود را باز می‌یابد، بی آنکه میان پرهای نو و ریخته‌شده تفاوتی وجود داشته باشید یا رنگی جابجا برآید. اگر در تماشای یکی از پرهای طاووس دقت کنی، لحظه‌ای به سرخی گل و لحظه‌ای دیگر به سبزی زبرجد و گاه به زردی زرناب جلوه می‌کند

عجز انسان از درک حقائق موجود در پدیده‌ها

راستی، هوشهای ژرف‌اندیش و عقلهای پرتلاش چگونه این همه از حقائق موجود در پدیده‌ها را می‌توانند درک کنند؟ و چگونه گفتار توصیف‌گران، به نظم کشیدن این همه زیبایی را بیان توانند نمود؟ و در درک کمترین اندام طاووس، گمانها از شناخت درمانده و زبانها از ستودن آن در کام مانده‌اند. پس ستایش خداوندی را سزااست که عقلها را از توصیف پدیده‌ای که برابر دیدگان جلوه‌گرند ناتوان ساخت، پدیده محدودی که او را با ترکیب پیکری پرنقش و نگار، با رنگها و مرزهای مشخص می‌شناسد، باز هم از تعریف فشرده‌اش زبانها عاجز و از توصیف واقعی آن درمانده‌اند. (پس چگونه خدا را می‌توانند درک کنند؟)

شگفتی آفرینش جانداران کوچک

پاک و برتر است خدایی که در اندام مورچه، و مگس ریز، پاها پدید آورد، و جانداران بزرگتر از آنها را نیز آفرید، از ماهیان دریا، و پیلان عظیم‌الجثه و بر خود لازم شمرد، که هیچ کالبد جاندار را وانگذارد و به درستی اداره‌اش نماید، جز آنکه میعادگاهش مرگ و پایان راهش نیستی باشد.

وصف ویژگیهای بهشت

اگر با چشم دل به آنچه از بهشت برای تو ستودند بنگری، از آنچه در دنیاست دل می‌کنی، هر چند شگفتی‌آور و زیبا باشد، و از خواهشهای نفسانی و خوشیهای زندگانی و منظره‌های آراسته و زیبای آن کناره می‌گیری، و اگر فکر تو را به درختان بهشتی مشغول داری که شاخه‌هایشان همواره به هم می‌خورند، و ریشه‌های آن در توده‌های مشک پنهان، و در ساحل جویباران بهشت قرار گرفته آبیاری می‌گردند، و خوشه‌هایی از لولو آبدار به شاخه‌های کوچک و بزرگ درختان آویخته، و میوه‌های گوناگونی که از درون غلافها و پوششها سر بیرون کرده، سرگردان و حیرت‌زده می‌گردی. شاخه‌های پرمیوه بهشت که بدون زحمتی خم شده در دسترس قرار گیرند، و چیننده آن هرگاه که خواهد برچیند، مهمانداران بهشت، گرد ساکنان آن و پیرامون کاخهایشان در گردشند و آنان را با عسلهای پاکیزه و شرابه‌های گوارا پذیرایی کنند، آنها که همواره از کرامت الهی بهره‌مندند تا آنگاه که در سرای ثابت خویش فرود آیند و از نقل و انتقال سفرها آسوده گردند. ای شنونده اگر دل خود را به منظره‌های زیبایی که در بهشت به آن می‌رسی مشغول داری، روح تو با اشتیاق فراوان به آن سامان پرواز خواهد کرد، و از این مجلس من با شتاب به همسایگی اهل قبور خواهی شتافت. خداوند با لطف خود من و شما را از کسانی قرار دهد که با دل و جان برای رسیدن به جایگان نیکان تلاش می‌کنند.